Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

ISSN 2245-3539

Orientering

Nr. 69 maj 2025 – 30. årg.

s. 1 BUS-TUR i sognet – **Tilmelding!**
s. 1 Program for busturen
s. 2 Mere om busturen – om **Povl Holm**
s. 3-5 Povl Holm fortæller
s. 5-6 Povl Holm som "skuespiller"
s. 6-7 Povl Holm og Flintinge Station
s. 7-8 Arrangementer og adresser m.v.

LOKALHISTORISK FORENING & ARKIV
TOREBY SOGN

TILMELDING senest 24. maj kl.12:
Susanne 2365 4985 – Hanne 7175 5018

ALLE ÅRs medlems-tilbud*:

gratis BUS-TUR

lørdag d. 31. maj 2025 kl. 13,30
med alt betalt af Povl Holm!

* **Medlemmer**, som har betalt "familie-kontingent" (kr.200/år), kan tilmelde to pladser. - Medlemmer, som har betalt "enkelt-medlemskab" (kr.150/år), kan tilmelde en plads.

Tilbuddet omfatter

- **bustur rundt i sognet** (start ved P-plads ved FORSAMLINGSGÅRDEN) **kl. 13,30.**
- **Kaffe/te** - et sted undervejs?
- **Spisning** i FORSAMLINGSGÅRDEN **kl. ca. 17 – incl.1 genstand.**
- **Hyggeligt samvær** om lokale erindringer m.v.

NB. Tilmelding – brug SMS, mail eller telefon –
senest lørdag d. 24. maj kl. 12 – men "først til mølle"!
Susanne Poulsen (arkivleder) – (2365 4985) *swp62@outlook.dk*
Hanne Sørensen (Foreningen) - (7175 5018) *hanne@flintinge.eu*

Nødvendige regler, som vi har besluttet for turen:

- Bussen kører langsomt på mange af sognets veje, og der kan snakkes om erindringer og viden med nærmestsiddende.
- Bussen holder ved aftalte "historiske steder", og her er det kun rejselederne, der har ordet!
- Ved tydeligt signal har rejselederne ordet under kørslen!
- Spørgsmål og ved du mere – eller noget andet - end rejselederne, så er der mulighed efter spisningen! – og på ARKIVETS åbningsdage!

Bemærkninger til dagens program:

Er du dårligt gående? Så tag med alligevel! – Som du kan se i programmet skal vi ikke ud og ind af bussen mange gange!

Kørestole og rollatorer kan medbringes, MEN det er ikke en "lift-bus", så du skal kunne gå op i bussen - med hjælp!

Major Povl Holm ® - 4. april 1928 – 20. maj 2023.

Han var en rigtig "Thoreby-dreng" – sagde han selv, og vi i Arkiv og Forening kan bekræfte, at Thoreby stod hans hjerte nær!

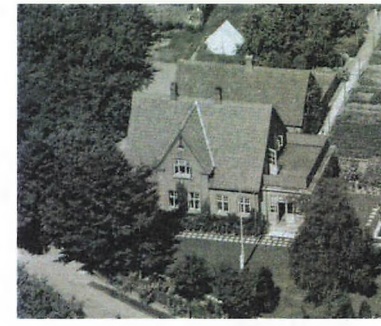

Hans barndom og ungdom var i Toreby. Han var en af sønnerne af **Hilda** og **Jørgen Holm**. (Foto: Povls barndomshjem Niels Clausensvej 4)

Povl Holms far, Jørgen Holm, styrede et stort murerfirma, som byggede mange huse - bl.a. også Alderdomshjemmet ("Aldershvile"), og så var han i øvrigt med i alle sociale sammenhænge – som formand, bestyrelsesmedlem eller blot som medlem.

Arkivet har modtaget mange tegninger fra firmaet, Jørgen Holm og senere Gunnar Holm, så måske har vi de originale tegninger af dit hus?

Povl gik i skole først i "Kirkeskolen"/"Forskolen" (nu børneinstitution i Toreby), så på "den private", og han blev student fra "Katedralskolen".

Hans voksne liv blev ved forsvaret, hvor han blev en del af den danske indsats i Tyskland – efter 1945. Povl blev pensioneret som Major – efter at være blevet "Ridder af Dannebrog" for lang og tro tjeneste.

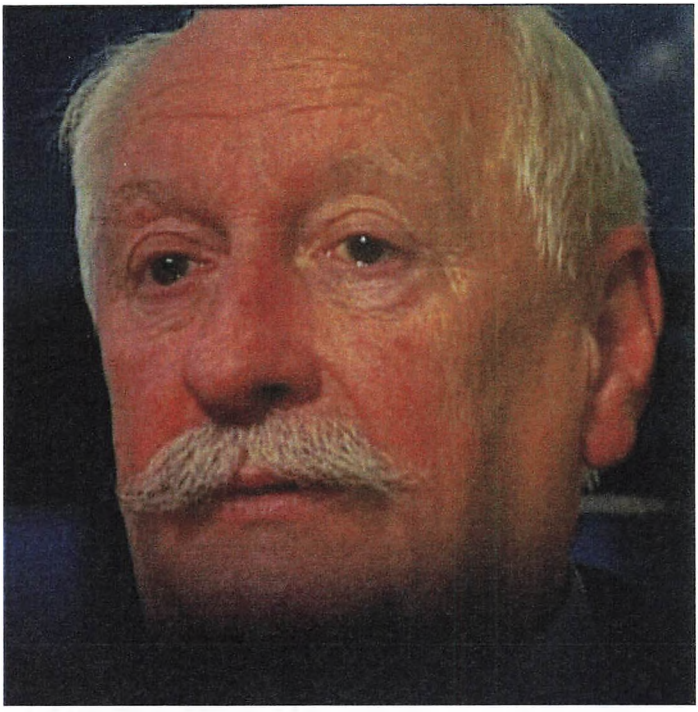

Povl flyttede tilbage til Toreby Sogn (Sundby), da han blev pensioneret, og han blev hurtigt en flittig gæst i Arkivet og en værdifuld fortæller og "vidne" til årene fra hans barndom og ungdom, - og hans hukommelse var fabelagtig!

Povl har fortalt mange erindringer fra barndom og ungdom, men han fik aldrig skrevet en samlet fortælling.

I sit testamente afsatte han 500.000 kr. til Toreby Sogns Arkiv og Lokalhistoriske Forening. **Det er en del af disse midler, der nu betaler bus og forplejning til foreningens medlemmer.**

Vi mener, det er på sin plads her at lade Povl Holm få ordet med en af sine erindrings-fortællinger:

Povl Holm, f. 1928, fortæller om sine skoler
i et interview til Lokalhistorisk Forening og Arkiv

"Jeg elskede at gå i skole, og jeg syntes, at det værste, der kunne ske var, at vi skulle have ferie. Det var nok ret usædvanligt, men jeg syntes, det var utrolig dejligt at gå i skole.

Der var forskolelærerinde Hansigne Rasmussen, som boede oppe over klasseværelset i den bygning, der står 1911 på, og som er bygget af min bedstefar. I den bygning, der står vinkelret på, der boede lærer Stang, Christian Stang, med frue og to børn.

Skolefoto 1935 med Hansine Rasmussen (bagest i hvid kjole) og Christian Stang i jakkesæt. Povl står foran Stangs højre arm.

Vi gik i skole mandag, onsdag og fredag, og det var pragtfuldt at komme hen til Hansigne Rasmussen. Vi syntes naturligvis ikke alle sammen, at det var dejligt at gå i skole. Der var nogle, der syntes, at det var en aldeles forfærdelig pestilens at bruge tiden til. Og nok dem, der havde allermest behov for det, det var dem, der var mindst glade for det. Men sådan har det vel altid været, og sådan er det vel også i vore dage.

Vi gik i første klasse, og holdet fra året før gik der, så vidt jeg husker også, så vi var vel 26-30 i klassen.

Jeg skal fortælle lidt om, hvad vi blev undervist i. Det var vel ikke alverden, men det var virkelig det, som man havde behov for.

I første klasse mener jeg, at skoledagen startede med, at vi sang morgensang. Vi havde et lille orgel, hvor frøken Rasmussen spillede, og så sang vi. Når vi blev lidt ældre, kunne vi ind i mellem godt få lov til at foreslå en sang, og der var ikke nogen tvivl om, at det var dejligt at synge.

De, der var gode og havde lært noget hjemmefra, var glade for at gå i skole. Men dem, der havde mest behov for det, de var kede af det.

Og, hvad lærte vi? Vi lærte selvfølgelig at skrive og regne og vi lærte salmevers.

Men Hansigne Rasmussen var glimrende til at undervise, og dem, der var interesseret i at lære noget, fik lært noget.

Christian Stang stiftede vi først bekendtskab med i anden klasse, hvor vi så gik tirsdag, torsdag og lørdag.

LOKALHISTORISK FORENING & ARKIV TOREBY SOGN

Foreningens og Arkivets digitale

MUSEUM

Det digitale museum 14

Genstand: Stempler mm.

Beskrivelse: Tilhørte oprindelig Toreby Sogns Forsvarsbroderforening.

Giver: Eigil Kofoed

Modtaget: ?

Museumsnummer: 206

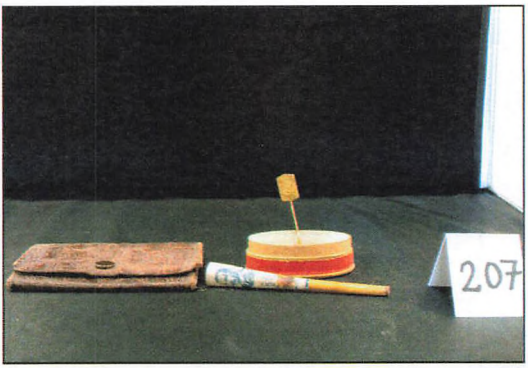

Genstand: Pung mm.

Beskrivelse: Samlet indhold: Manchetknapper, Cigaretrør, æske, Jubilæumsnål (Nyk. F. 1939)

Giver: Eigil Kofoed

Modtaget: ?

Museumsnummer: 207

Genstand: Oliekande/

Beskrivelse: Oliekande til smøring af cykler, symaskiner mm. Cykelklemmer brugtes til at Stramme buksebenene ind, så de ikke kom i cykelkæden.

Giver: Eigil Kofoed

Modtaget: ?

Museumsnummer: 208

~~Det digitale museum 14~~

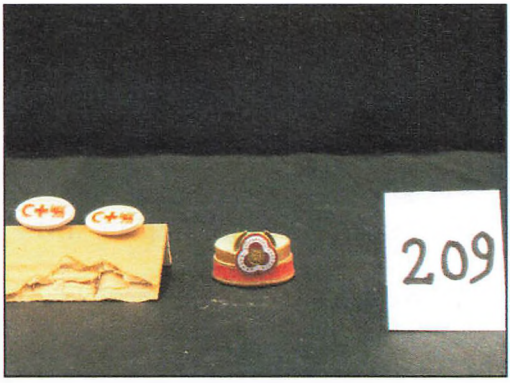

Genstand: **Emblemer**

Beskrivelse: Mange foreninger Havde emblemer, som Medlemmerne enten fik eller kunne købe.

Giver: **Eigil Kofoed**

Modtaget: **?**

Museumsnummer: 209

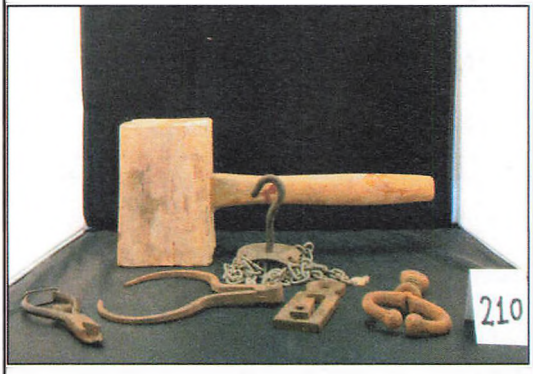

Genstand: **Diverse Værktøj**

Beskrivelse: Ingen beskrivelse af, værktøjets anvendelse. Umiddelbart ligner det værktøj anvendt i landbruget. Vi modtager gerne hjælp.

Giver: Uoplyst

Modtaget: Uoplyst

Museumsnummer: 210

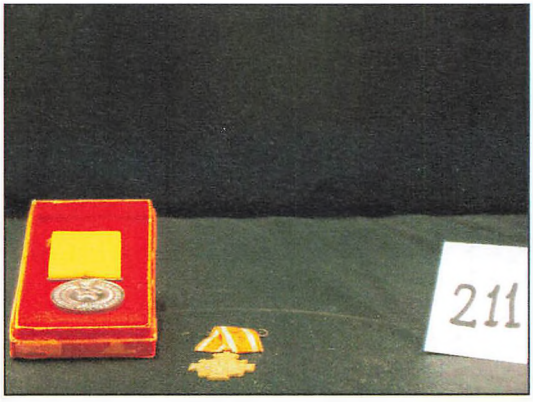

Genstand: **Emblemer**

Beskrivelse: 25 års tegn som brandmand + et soldater-emblem.

Giver: **Alf Jørgensen**

Modtaget: Uoplyst

Museumsnummer: 211

Det digitale museum 14

Genstand: Bestikkasse

Beskrivelse: Hjemmelavet kasse til daglig-bestik. Knive, skeer, gafler.

Giver: Uoplyst

Modtaget: Uoplyst

Museumsnummer: 212

Genstand: Platte 5. maj 1945

Beskrivelse: Platten er udført i Bronze, til fejring af afslutning på 2. verdenskrig. På platten ses en engelsk officer Feltmarskal Sir Bernard Law Montgomery? og en soldat/frihedskæmper.

Giver: Ukendt

Modtaget: Ukendt

Museumsnummer: 213

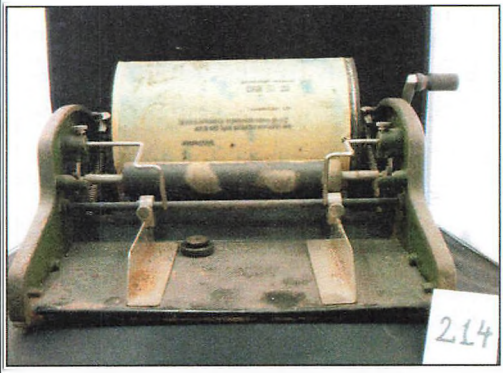

Genstand: Sværte-duplikator

Beskrivelse: På valsen ses en stensil, den man trykker efter. Man brændte sin stensil efter en original skrevet på maskine. Man "kopierede" ved at dreje på håndtaget.

Giver: Johs. Pettersen, Sakskøbingvej 33

Modtaget: Ukendt

Museumsnummer: 214

Det digitale museum 14

Genstand: Skrivemaskine

Beskrivelse: En såkaldt rejse-skrivemaskine, da den er i en "kuffert".

Giver: Uoplyst

Modtaget: Uoplyst

Museumsnummer: 215

Genstand: Jubilæumsdug

Beskrivelse: Jubilæumsdugen stammer fra Grænge Mejeris 80 års jubilæum. Festens gæster har skrevet deres navn, som Derefter er blevet broderet. Dugen ligger i Grænge-kassen i Arkivrummet.

Giver: Ukendt

Modtaget: Ukendt

Museumsnummer: 216

Genstand: Automobilemblemer

Beskrivelse: To stk. emblemer. Til venstre: Kongelig dansk Automobil Klub, til højre FDM. Sølvlignende med emaljesymbol i midten. Emblemet blev sat på bilen.

Giver: Helge Rosendahl, Grænge

Modtaget: Ukendt

Museumsnummer: 217

I skolegården havde vi to bomme og to hold ribber udendørs, og dem kunne vi kravle lidt i og sådan noget. Men gymnastik? Det forventede man jo, at man gjorde i gymnastikforeningen. Og hvorfor skulle vi have det. Når vi rendte og spillede fodbold altid, så var det ikke så vigtigt. Men på et tidspunkt fik vi lov til at spille lidt bold ude i skolegården.

Der skulle også bruges brænde i privaten, og når der skulle kløves brænde, så spurgte hr. Stang …Ja, jeg skulle ikke kløve noget, for jeg elskede at gå i skole. Men der var altid nogle, og det var mest gårdmandssønnerne. Det var også dem, der havde flest kræfter. Eller hvis der skulle rives havegange. Der var jo store havegange. Men vi syntes nok, at det var lige skrapt nok – og dem, der var interesserede i at gå i skole forargedes over, at dem, der havde mest brug for det, var dem, der kløvede brænde. Og når brændet var kløvet, så skulle det jo også stables, og det var altid de samme, der meldte sig.

Lærerlønningerne, de var altså meget usle. Men det er noget, man først opdagede senere.

Til Optagelsesprøve på Katedralskolen i Nykøbing

Jeg nåede fire år her i Toreby, og så kom optagelsesprøven til Katedralskolen. Det var den 4. august 1939. Det husker jeg tydeligt. Jeg har jo fortalt, at læse, skrive og regne, det kunne vi lære i Toreby Skole. Og det der med tal var lige mig, og det har været lige fra femårsalderen. Jeg tror, jeg kunne tabellerne, inden jeg kom i skole.

Men så kom jeg til optagelsesprøven. Det var faktisk lidt af en oplevelse. Jeg havde jo fået at vide, at dansk og regning og alt det der, det kunne jeg jo sagtens klare. Og geografi og historie, hvis der var noget af dét.

Men jeg får den opgave af lektor Thuesen. Han kom med en udstoppet ræv på et stort stativ. Alene det lokale, vi sad i, det var en oplevelse, når man kom ude fra landet, og man var lidt bange for at snakke for meget bondsk. Der var skeletter inde i vægmontrerne og så videre, og så kom han med en udstoppet ræv.

Og så siger han: Nå, ja, Povl. Vil du beskrive denne her?

Beskrive ...Jeg anede ikke, hvad det betød.

Så sagde han: Kan du se, hvad det er? …Jo, det var selvfølgelig en ræv, sagde jeg.

Kan du beskrive den? … Jeg sad bare og kiggede. Jeg kunne ikke være bekendt at spørge, hvad det betød.

Kan du fortælle, hvad farve den har og sådan noget? …Så kom jeg til at sige: - Kan De ikke selv se det?

Jeg havde på fornemmelsen, at han ikke var så glad for det dér.

Men jeg var mest ked af, at nu var jeg dumpet til optagelsesprøven, fordi jeg nok havde sagt noget forkert. Jeg syntes, at det var rigelig tosset, at jeg skulle fortælle ham, at den var rød og havde en lang hale. Det kunne han sgu´da se selv.

Jeg BLEV optaget og gik syv år på Katedralskolen "

Povl Holm som "skuespiller"

Før Povl vendte "hjem" til Toreby blev han deltager i en **TV2-serie: "Syv sure mænd"**. Den serie blev en stor succes i TV2 Charlie, og den har været genudsendt utallige gange. Seriens afsnit kan stadig findes i Charlie´s arkiv!

Povl ses nederst – i kanten af billedet.

Flintinge Station på Stubbekøbing-Nykøbing-Nysted-Banen fortalt af Povl - husket af Otto Sørensen

Povl tog ofte toget fra trinbrættet i Toreby og ind til Nykøbing, når han skulle i skole. Han har fortalt, at hans bror, Gunnar, undertiden fik lov til at "styre" skinnebussen fra Toreby til Øster Toreby.

Povl kom – i sin barndom og ungdom - meget til Flintinge Station som medhjælper for købmand Wibolt i Thoreby - for at hente "banepakker" til købmanden. Det mindedes Povl ved varehusets 100-års-dag i december 2010. Arkiv og Lokalhistorisk Forening havde opbygget en udstilling med arkivalier fra station og varehus, og de mange fremmødte hyggede sig i de 14 grader, som el-ovnene kunne præstere!

Der var hygge og stemning ved cafe-bordene. Et højt bank på døren fik alle til at blive opmærksomme: døren gik op – og ind trådte Povl Holm: "Dette er et helligt sted" lød det, - og forklaringen kom:

"Jeg har mange gange stået og set ind i varehuset, mens jeg ventede på pakker, - men jeg har aldrig været her inde! - Portøren fulgte instruksen nøje: kun personale måtte komme i varehuset"!

Den effektfulde optræden blev honoreret, og Povl – og alle vi andre - kunne slappe af ved bordene og nyde forfriskningerne og bollerne fra Tage Jørgensens overskud efter en mindehøjtidelighed i Flintinge Gamle Savværk!

Povl var en kær gæst på "Stationen". Han havde en "sær" tilknytning til stedet. Historien er, at da jernbanen lukkede, og det sidste tog var kørt (1966), købte Jørgen Holm (Povls far) stationen og det store jernbane-terræn.

Hvad Jørgen Holms planer var, vides ikke, men hans søn, murermester Gunnar, udlejede gennem mange år "stationen" ud til f.eks. hans ansatte, og de sidste år op mod 1980 stod huset ubenyttet – med undtagelse af de aktiviteter, som børn kunne luske sig til – med lege i hus og varehus!

I 1979 besluttede murermester Gunnar Holm, som havde arvet stationen, at sælge til Hanne og Otto Sørensen.

Mange år senere: Povls besøg - med kaffe og kage - var populært, og en øl "ovenpå" – af og til medbragt! – og så gik snakken med fortællinger fra det gamle Thoreby, - om folk, forretninger og fodbold, fortællinger som desværre ikke blev "optaget" eller skrevet ned! – men husket som hyggeligt samvær.

Arrangementer – notér og mød op!

- **Tirsdag 9. september kl. 19**: **Karen Melchior** fortæller og viser billeder med barndomsminder fra Hyllekrog Fyr, hvor familien boede under krigen.
- **Tirsdag 7. oktober kl. 19**: **Morten Johansen**, museumsinspektør på Vikingeskibsmuseet fortæller og viser billeder fra marinarkæologiske udgravninger i farvandene omkring Lolland med fokus på Guldborgsund.
- **Lørdag d. 1. november kl. 10-16**: Arkivernes dag.

Kontingent for 2025:

kr. 200 for "familie-medlemskab" og firmaer
kr. 150 for "enkelt-medlemskab".

- Betal kontant ved dit besøg i ARKIVET – eller ved generalforsamlingen.
- Har du "net-bank" – benyt vores konto nr. 5359 0243551, - husk navn.

ARKIVET's adresse er: Åmarksvej 5 [1.sal], 4891 Toreby (nu med LIFT!)

Susanne Poulsen (arkivleder) Kraghave Møllevej 38G, 4800-Nyk.F, (2365 4985) *swp62@outlook.dk*

Bestyrelse m.m.:

Hanne Sørensen (formand)	Møllevej 14, Flintinge, 4891-Toreby (7175 5018) *hanne@flintinge.eu*
Per Poulsen (kasserer)	Kraghave Møllevej 38G, 4800-Nyk.F(2163 7686) *perlp54@gmail.com*
Knud Wilster Hansen	Gl.Landevej 19, 4891-Toreby (2335 5798) *reklamemix@hotmail*
Bodil Janik (sekretær)	Strandgade 45 [st.th.] 4800-Nykøbing F (2910 2150) *janikbodil@gmail.com*
Mogens Hansen	Fjordvej 35, 4800-Nyk.F. (3063 6311), annette.mogens@gmail.com
Else Ravn-Nielsen (suppl.)	Toreby Vestergade, 4891-Toreby
Egon Lintner (suppleant)	Flintingevej 7, Flintinge, 4891-Toreby, (5486 9438)
Arkivet:	2929 0090 – og ***info@torebyarkiv.dk***
	Facebook: **Toreby Sogns Lokalhistoriske Forening & Arkiv**
Arkivets hjemmeside:	***torebyarkiv.dk/***
Otto Sørensen (redaktør)	Møllevej 14, Flintinge, 4891-Toreby, (7175 5060) *otto@flintinge.eu*

31. maj 2025 kl. 13,30 - ?

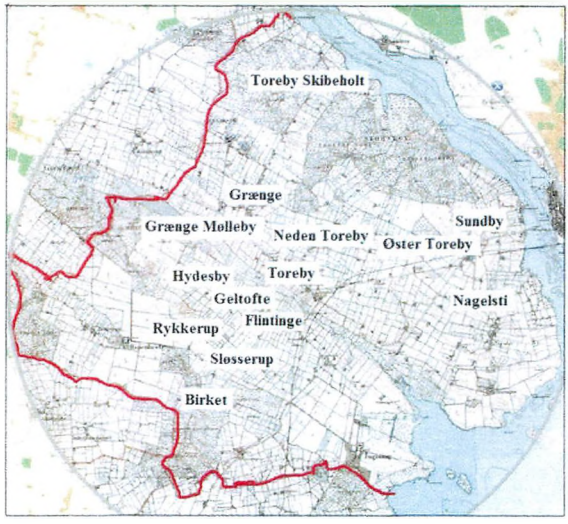

Rundt i sognet! – Ikke i alle "kroge" men kom og se!

Alt betalt. Se, dét du kender! – og måske er der noget, du ikke kender?

Husk tilmelding!

